

מה יבוקר הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

זמא דהילולא קדישא

ט' ניסן, יומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר בעל האמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע

השמירה על כסף נקי

לאחר נישואיו של כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א עם נכדתו של כ"ק רבנו בעל האמרי חיים' זצוק"ל, הגיע פעם להיות משובתי שבת אצל רבנו בשיכון ויז'ניץ בבני ברק, ובבוקר יום השבת שח לו רבנו בניעמה: "שמואל, אינך נראה לי אחרי דף זוהר וטבילה במקוה"... נענה מרן האדמו"ר מסלונים והשיב לפי תומו, שנמצאה תקלה במקוה בשיכון, וכולם הלכו לטבול במקוה של שכונת נוה אחיעזר. "הלכתי גם אני לשם", סיפר הרבי מסלונים לרבנו, "אולם בבואי למקוה הבחנתי במודעה התלויה על הקיר, שכל מי שטובל בשבת במקוה, צריך לשלם עבור הטבילה במוצ"ק ולהכניס את הכסף למשפחת גברא; והיות שלא הייתי בטוח בעצמי שבמוצאי שבת אוכל לגשת למשפחת גברא ולשלם על הטבילה, לא נכנסתי לטבול".

לשמע הדברים, צהלו פניו של רבנו וקרנו מנחת רוח, ובאותה שבת בעת סעודת רעווא דרעוויין, הפליג רבנו במעלת הכסף הטהור שמביא ברכה מרובה לתוך הבית, באמרו "מקשה אחת זהב טהור" (ויקהל לו, כב) - להשיג כסף טהור הוא דבר קשה ולא קל, אבל ב"ה שאני זכיתי לנכד יקר ערך שמוותו על טבילה ובלבד שלא ייכשל בממון שאינו שלו...

כמה נאים הדברים למי שאמרם ועשאו בעצמו: בפעם האחרונה שרבנו היה במקוה, בשונו לביתו שלח אותי שאחזור ואשלשל דמי טבילה לקופת המקוה, כי שכח לשלם. רבנו היה חלוש ומיוסר, בקושי הצליח לנשום בכוחות עצמו, אך עם זאת זכר להקפיד לשלם לקופת המקוה על טבילתו.

(מתוך הספר החדש הנפלא 'לפני ולפנים', מאת הרב מנחם אליעזר מוסס שליט"א, משמשו הנאמן של מרן בעל האמרי חיים' זצוק"ל)

טוב עין הוא יבורך, ייש"כ לעורך הספר הרב יוסף מאיר האס שהפנה אותנו למאמר זה.

מכתבו של האברך שחלה ל"ע - הרב יוסף פלמן ז"ל בבית שמש, המכתב שפורסם ברבים וגרם לחיזוק עצום בכל העולם היהודי ורבים קיבלו על עצמם להתחזק בדבר.

לפני כמה שבועות סיפר המגיד שיעור בפתיחה הידועה שלו לשיעור הדף היומי, וכך אמר: "אני לא מוצא מנוח לנפשי לאיזה דיוטא תחוננה יהודים שמגדירים את עצמם 'חרדים' יכולים להגיע. ואני ח"ו לא רוצה לקטרג על אף יהודי. אבל לצערי ההכרח לא יגונה".

"בשבת קודש כשבאתי לבית הכנסת ראיתי שלשה אנשים שדיברו ר"ל באמצע קדיש. אברך משי שראה זאת מול העיניים, עשה להם עם האצבע על הפה שהם יהיו בשקט. שיעלו את הפה. במקום שהלצים יבקשו סליחה ויתנצלו, או לפחות ירכינו ראש, הם ברוב חוצפתם התחילו להתעלל באברך הצדיק וירדו לחייו".

"כבר עברו כמה ימים מאז, אך אני עוד לא נרגעתי מהסיפור. לאיזה עזות פנים אנשים יכולים להגיע. "כשהם יורדים - יורדים עד התהום". הבה נפתח ביחד שולחן ערוך בהלכות תפילה (סי' קכ"ד): לא ישיח שיחת חולין בשעה שצבור ציבור חוזר התפילה, ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא ונוערים בו. בואו נראה מה המשנה ברורה מביא על זה: כתב באלוהו רבה בשם הכלבן, אוי לאנשים שמששיחים בעת התפילה כי ראינו כמה בתי כנסת נחרבו בשביל עוון זה, ויש למנות אנשים ידועים להשגיח על זה".

"ועתה הבה נפתח את הספר הקדוש 'עבודת ישראל' אבות פרק ה': "לכן צריך להזהר שלא לדבר בבית הכנסת שום דיבור קל חוץ מן התפילה, כי כשמדבר דברים בטלים דומה כמי שמדבר עם המלך והופך פניו ממנו ואומר אדוני המלך אי אפשר לדבר עמך רק אדבר חפצי, ובזה הוה דוחק רגלי השכינה ח"ו".

"ממשיך 'עבודת ישראל' ומבהיר עד כמה האנשים האלה חוטאים ומחטיאים: "ואף שאר העם המתפללים בכונה תפילתם, גם כן יוכל להיות שלא תקובל ח"ו תפילתם בעוון אחרים". זאת אומרת, יהודי עומד ומתפלל בשיח הדביקות, מתפלל עם כל הכוונה, והתפילה שלו אינה מתקבלת כלל, כי איזה לץ החליט שהוא צריך לדבר לידו. "ומכל שכן", ממשיך 'עבודת ישראל', "בשעת חזרת הש"ץ ובשעת קריאת התורה שצריך לשמוע דברי הש"ץ, כי הוא דוגמת משה שעמד בהר סיני והשמיע הדיבור מפי הגבורה לישראל". מאיפה אנשים לוקחים את החוצפה הזאת לדבר באמצע קדיש?!"

הרב קובלסקי ממשיך ומספר: "בשבת קודש אחרי התפילה, במקום ללכת הביתה לעשות קידוש, עליתי למרא דאתרא, וסיפרתי לו בכאב מה ראיתי. הוא אמר לי בזה"ל: "צריך לזרוק אותם מבית הכנסת!". ואז הוא סיפר לי סיפור חריף מאוד, שאחד מגדולי האדמו"רים בדורנו היה לפני רבות בשנים רב בקהילה חשובה, וכשהוא ראה מישהו לדבר באמצע התפילה הוא פשוט הוריד

על מה העניק מרן האמרי אמת' מגור מטבע

מרן רבי יהודה צדקה זצוק"ל ראש ישיבת 'פורת יוסף' סיפר מה שקרה אתו בהיותו ילד עם כ"ק מרן האדמו"ר בעל האמרי אמת' מגור זצוק"ל:

כשהגיע בעל האמרי אמת' לירושלים בשנת תרפ"א, היה רבי יהודה ילד כבן תשע, ובא עם כל ההמונים לקבל את פניו של הרבי. הוא נדחק בין כולם עד שהגיע קרוב לרבי, ואז פנה אליו האמרי אמת' ושאל אותו מה הוא לומד. "משניות מסכת שבת" ענה הילד. ואז שאל אותו הרבי: "מדוע יש כ"ד פרקים במסכת שבת?". "איני יודע", ענה הילד, "אלך לשאול את גדולי ירושלים..."

אך-רץ הילד יהודה לבית המדרש 'שושנים לדוד', שם ישב מרן הגאון בעל הכף החיים' זצוק"ל ועסק בתורה. נגש הילד אל הרב הגדול ושאל אותו את השאלה של הרבי. הגאון האדיר שמע את השאלה, הוציא מהארון את אחד ממפרשי המשנה, והראה לו ששם מובאות שתי תשובות לדבר: א', השבת קרויה כלה, וכשם שכלה יש לה כ"ד תכשיטים [כמובא בספר ישעיה], כך יש לשבת כ"ד פרקים. ב', השבת חשובה ככל התורה כולה, ומי ששומר שבת כאילו שמר את כל התורה כולה, וכשם שיש כ"ד ספרים בתורה, כך יש כ"ד פרקים במסכת שבת.

מיהר הילד בן התשע ורץ לאדמו"ר בעל האמרי אמת' לומר לו את התשובה. הרבי נהנה מתשובתו ונתן לו מטבע בן חמשה גרושים...

זעקתו של מרן הבריסקער רב

ארץ חטה ושעורה וגפן וגו' (דברים ת, ח). כל המוקדם בפסוק זה מוקדם לברכה (ברכות מא).

כ"ק הרבי מתולדות שמואל רבי שמואל טויסיג זצוק"ל היה ידוע כגאון ועילוי גדול. פעם פגש את מרן הבריסקער רב זצוק"ל, ושאל אותו על הגמ' הנ"ל, מה הראיה מכך שהוא קודם בפסוק, הרי גם אם כולם היו שקולים בחשיבותם כאחד היו מוכרחים להיכתב אחד לפני השני?

מספר הרבי מתולדות שמואל שכששמע הבריסקער רב את השאלה נרעד (האט ער זיך געטרייסעלט), והוא קרא בריתחה: אין די תורה איז נישט שייך קיין הכרח! [בתורתנו הק' לא שייך הכרח].

לאחר מכן ענה לו הבריסקער רב, שהנה אנו מוצאים בתורה שפעם אחת כתוב 'הוא אהרן ומשה' ופעם אחת כתוב 'הוא משה ואהרן', ודרשו חז"ל מזה ששניהם שקולים. הרי לפנינו שכשם שקולים התורה כותבת פעם כך ופעם כך....

דברי חיזוק בענין הדיבור בשעת התפילה

חיזוק גדול קיבל לאחרונה העולם היהודי בענין איסור דיבור בבית הכנסת בשעת התפילה וקריאת התורה, בפרט אחרי

לו שתי טטירות מצלצלות... אז טטירות - אני לא מחלק, אבל לזעוק - אני זועק. שכל אלו שחולים במחלת הפטפט, שיואילו בטוב לבם לא לבוא לבית הכנסת, ולא להיות ח"ו חב לאחרני".

"גייסי הצדיק הרבי מ'תולדות שמואל' רבי זעליג לייב טויסיג זצ"ל אמר לי פעם ווארט נורא. המשנה באבות אומרת "ארבע מדות בהולכי לבית המדרש".

מה הדרגה הכי נמוכה? "לא הולך ולא עושה". המשנה מכנה אותו רשע - "לא הולך ולא עושה רשע". נשאלת הקושיא מה זה הלשון "ארבע מדות בהולכי לבית המדרש"? הרי מדובר בבן אדם שהוא לא הולך לבית הכנסת, וגם לא עושה, אז במה בדיוק הוא נחשב בהולכי בית המדרש? התשובה היא שהיהודי הזה שהוא לא הולך לבית הכנסת הוא גם כן הולך. למה? כי הוא לפחות לא מגיע

לבית הכנסת לדבר ולהפריע לאחרים להתרכז בתפילה...".

"הקראתי את הדברים שלושה רבנים ודיינים חשובים, והם בירכו אותי על ה'בקנאו את קנאתי'. שנוזה לכבד את בית הכנסת בבחינת 'בבית אלקים נהלך ברגש', ומדה טובה מרובה, בזכות שהפה יהיה נעול בתפילה נזכה לכל הישועות, אמן", סיים הרב קובלסקי את דבריו המחזקים.

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

שאלה:

בדף היומי השבוע (דף י"ז ע"ב) נלמד שגזרו חכמים על יינם של נכרים משום בנותיהם. וכתבו הפוסקים שהמחלל שבת בפרהסיא גם כן דינו נכרכי לענין זה. ורצינו לשאול בענין זה:

א, כשמגיע אורח לאירוע - כגון לחתונה וכדו' - ובעל הבית יודע שהאורח אינו שומר שבת, האם מותר לכבד אותו בכוס יין, או שמא הוי כמכשיל אותו בשתיית יין נסך?

ב, מצוי היום מאוד שלוקחים מלצרים שאינם שומרי שבת ודורשים מהם לחבוש כיפה לכבוד האירוע, כך שאי אפשר להכירם אם הם שומרי תורה ומצוות, ואם כן האם מותר למסובים בחתונה ולשתות יין, או שיש לחשוש שהמלצרים הם מחללי שבת והיין יין נסך?

תשובה מאת הגאון האדיר רבי עמרם פריד שליט"א:

לכבוד הרה"ג הידוע בשעוריו הנפלאים והמתוקים רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

הגליונות 'מתיקות הדף היומי' הם נפלאים מאד, ואשריו שזכה לזה. ובמענה לשאלתכם -

לשאלה א' - מבואר בגמ' חולין (פ"ב) במעשה שבא צדוקי לרבי ורבי נתן לו לשתות כוס של ברכה, ובפשוטו צדוקי אוסר יין במגעו, ואם כן מוכח שאין איסור ליתן יין למי שיאסור על עצמו היין בשתייתו. והטעם בזה, כיון שטעם גזירת חז"ל היתה כדי להתרחק מחברתם, וכאן זה לא שייך, שהרי אי אפשר לומר שהצדוקי יתרחק מעצמו. אך יש לדון בזה אם אכן צדוקי אוסר יין במגעו. ולמעשה יש להקל בזה, ועי' ברמב"ם פ"ג מהל' ממרים. ובאם אינו שומר שבת יש יותר מקום להקל בזה, כיון שכל הדין שמחלל שבת בפרהסיא נידון כמומר ודינו כגוי לכל דבריו (רמב"ם פרק ל' מהל' שבת) אינו אלא כלפי אחרים, אבל כלפי עצמו הוא חייב בכל המצוות כישראל, לכן למעשה יש להקל לתת יין למי שאינו שומר שבת.

לשאלה ב' - מבואר בשו"ת הרשב"א (חלק ז' סי' קע"ט) ובשו"ת הריב"ש (סי' ד') שמומר לחלל שבת בפרהסיא יינו יין נסך, והביאו בב"י (יו"ד סי' קי"ט) ובדרכי משה (סי' קכ"ד). אך תינוק שנשבה לבין הגויים ואינו יודע תורת ישראל הרי הוא כישראל לכל דבר ואינו אוסר יין במגעו. ואלו שאינם שומרי תורה ומצוות בזמננו יש להסתפק אם דינם כתינוק שנשבה או שדינם כמומרים, ואכמ"ל. ואם בפני רב חשוב אינם מחללים שבת אין דינם כמומרים (עירובין ס"ט וש"ע א"ח סי' שפ"ה לענין עירוב, ונראה דה"ל לנדון דידן). ובמקום ספק אזלינן לקולא (יו"ד סי' קי"ג סעי' י"א), ואת היין שנשאר בבקבוק (לא היין שנמזג על ידי המלצר אל הכוס), ודאי אפשר לשתות לכתחילה.

קוראים נכבדים! כפי שבדאי שמתם לב, חנכנו מדור חדש "שאלה הלכתית" - שאלות בהלכה בעניני הדף היומי. קוראינו הנכבדים מוזמנים גם הם לשלוח לנו שאלות הלכתיות על הדף היומי, ונפרסמם איה"כ כאן במדור זה.

מאוצרות הפרשה

שח הרה"ק בעל השפע חיים זצ"ל: סיפר לי יהודי מתושבי עיר סיגעט, כי ביום חתונתו שהתקיימה בערב שב"ק פר' ויקרא, נלווה אל אביו בלכתו להזמין את זקני הקדוש בעל הייטב לב זצ"ל, להשתתף בשמחתו ולכבדו בסידור הקידושין, וזקני הקדוש אמר לאביו, שהוא יסייע לחתן לעשות תשובה כדבעי. הרה"ק ציוה על החתן להישאר אצלו, והושיבו על כסא סמוך אליו בעת שהחל להעביר את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום. ויהי כשמעו את קול קריאתו של זקני הקדוש, החל להיזכר מעצמו בכל מעשיו ומעלליו מעודו עד היום הזה במחשבה דיבור ומעשה, כולם נצבו לנגד עיניו אחת מהנה לא נעדרה, ואזי פרץ בבכי גדול ומקור דמעונית נפתח. ובהגיע זקני הקדוש לפסוק "וקרבו וזכרעו ירחץ במים" ואמרם בניעמה חודרת, החל החתן לצעוק 'געוואלד' בקול רם ונתעורר עד למאוד, עד שזקנתי הרבנית ע"ה ששהתה אז בקומה אחרת של הבית, נזדעקה לחדרו של זקני הקדוש בהבינה כבר את הענין. היא נכנסה מיד החדרה ואמרה לו: "חתן, צא מפה ולך לך לביתך, אל תוסף לשמוע עוד פן יבולע לך"... (נעימות החיים)

מקולמוסם של הקוראים

מכתב מאת הגאון הנודע המזכה את הרבים בספריו הנפלאים ניצוצי הש"ס, ניצוצי התורה, זכרונם לברכה, ועוד רבים הרב אהרן פרלוב שליט"א

לכבוד ידיד נפשי מגדולי מזכי הרבים בשיעוריו הנפלאים הרה"ג רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

ישר כח על הגליונות הנפלאים 'מתיקות הדף היומי', הנני מתפעל מהתוכן הנפלא שבכל גליון, ובמיוחד נהניתי מהגליון האחרון, ובהיות שזכיתי להכיר מקרוב אבלחט"א את אביך הבלתי נשכח הגאון הצדיק רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, בטוחני שעשית לו נחת רוח בהנחילך לקהל המעריצים והמאזינים שלך מדבריו הקדושים והנלהבים של רשכבה"ג מרן בעל ה'אבני נזר' ז"ע.

אוסף עוד דבר נפלא ויודע מה שהשם משמואל (מקץ תרע"ב, עמ' קל"ז, ורושם למעלה: להתחלת חומש של בני אהרן ישראל יחי') מביא מאביו מרן ה'אבני נזר' ז"ע, וזה לשון קדשו: "שמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה

שאמר בשם זקניו זצלה"ה מקאצק, שהלימוד בסדר קדשים מטהר את המחשבות, ובשם אדמו"ר הרי"ם מגור זצלה"ה אמר שללימוד סדר קדשים צריכין מחשבות טהורות, והוא הכריע ביניהם, שלעומת שאדם לומד במחשבות טהורות, בה במדה הלימוד מטהר את המחשבות, ונקל לו טהרת המחשבה בכל פעם יותר. עכת"ו".

ומעולם היה קשה לי הלשון "הכריע", דהרי מרן ה'אבני נזר' עשה כעין פשרה בין שני רבותיו, אבל לא הכריע כאחד מהם. ושאלתי לאחד מגאוני החסידות שליט"א, והשיב לי, שכל פשרה הוא ג"כ 'הכרעה', כמ"ש "יבוא הכותב השלישי ויכריע ביניהם", שהוא בדרך כלל פשרה, וכן בסופ"ק דפסחים הכרעה שלישית או הלכה כדברי המכריע, עיי"ש ברש"י ותוס'.

אגב בסוף המאמר הנ"ל כותב השם משמואל: "ונהינא כד הוינא טליא כ"ק אבי זצלה"ה ספי לי כי תורא דינים והלכות פסוקות בתורת כהנים יותר מבשאר חלקי הש"ס, אף בעודני רך שלא יכולתי להבין יותר מהלכות פסוקות, אולי היה זה מטעם הנ"ל, עכדה"ק. ויש לציין שזה מהמקומות הבודדים שכותב השם משמואל ז"ע סיפור על עצמו.

והנני בברכה שיפוצו מעיינותיך חוצה ותמשיך לזכות את הרבים.

בהערכה וידידות
אהרן פרלוב

"שמעתי מפי מורי [הבעש"ט] זלה"ה ע"ה, לכך כפה הקב"ה על ישראל הר כגויית, ללמד שגם שאינו חושק לתורה ועבודת ה', מכל מקום אינו בן חורין ליבטל, רק יעשה בעל כרחו וידמה כמי שכופין אותו לעשות בעל כרחו, והוא דרך טוב לאיש ישראלי לימי הקטנות, שלא יבטל התמיד מעסק לימודו ועבודת השם יתברך הגם שאינו חושק, דמכל מקום עושה מעשה [אף אם אינו מתוך חשק]" (בן פורת יוסף פר' וישב)

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

לתרומות, להנצחות ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

עמידה בלוח זמנים

שילוח הפגנה לכל יצי

הדפסה בנימוח מושגים

עיתון ועיתון

עריכה והנהלה מוצעונית

ש. ברגר
היהלום שבספר

עימוד העלון בחסות:

טל: 052-7633923 | דוא"ל: info@sh-berger.com